

Qarakənd faciəsinə 32 il ötür...

N.BAYRAMLI

Xocavənd rayonunun Qarakənd kəndinin yaxınlığında baş vermiş faciədən 32 il ötür. Belə ki, 1991-ci il noyabrın 20-də Xocavənd rayonunun Qarakənd kəndinin yaxınlığında Azərbaycanın dövlət adamlarının, deputatların, ziyalıların olduğu "Mİ-8" hərbi helikopteri erməni hərbi birləşmələri tərəfindən vurulub.

O dövrdə ermənilər tərəfindən başladılmış Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə əlaqədar keçmiş SSRİ müstəvisində müəyyən addımlar atılırdı. Həmin addımlar guya problemi həll etmək üçün görüntü yaratmaq məqsədi daşıyırdı. Faciəyə aparan yola gəlincə, 1991-ci il noyabrın 18-də keçmiş SSRİ prezidenti Mixail Qorbaçovun köməkçisi Kremldən Bakıya zəng vuraraq respublikanın Təhlükəsizlik Şurasının növbəti iclasını Dağlıq Qarabağda keçirməyi xahiş edir. Guya məqsəd Qarabağda torpaq iddiasında olan ermənilər və Moskva nümayəndələrinin də

bu iclasda iştirakının planlaşdırılması idi. Bu telefon zəngindən sonra Bakıda iclasda iştirak edəcək şəxslərin siyahısı tərtib edilir. Rəsmi Moskva həmin vaxt Azərbaycanda

böyük nüfuzlu şəxslərin, o cümlədən dövlət katibi Tofiq İsmayılovun, baş prokuror İsmət Qayıbovun həmin siyahıda yer alması üçün xüsusilə israr edirdi. Siyahıya Viktor Polyoniçkonun başçılıq etməsi haqqında qərar qəbul olunsada, səfərə az müddət qalmış qərar dəyişir, Polyoniçkonun, güc nazirliklərindən seçilmiş şəxslərin adları si-

yahıdan çıxarılır. Yeni siyahını Azərbaycanın o vaxtkı rəhbəri Ayaz Mütəllibov təsdiqləyir. Məsələ burasındadır ki, içərisində tanınmış dövlət xadimlərinin və ziyalıların olduğu helikopter uçuş zamanı mühafizə edilməyib.

1991-ci il noyabrın 20-də Xocavəndin Qarakənd kəndi ərazisində "Mİ-8" hərbi vertolyotu ermənilər tərəfindən vurulur. Nəticədə vertolyotda olan 22 nəfərin hamısı həlak olur. Onların arasında Dövlət katibi Tofiq İsmayılov, dövlət müşaviri Məhəmməd Əsədov, baş prokuror İsmət Qayıbov, deputatlar Vəli Məmmədov və Vaqif Cəfərov, baş nazirin müavini Zülfü Hacıyev, Prezident Aparatının şöbə müdiri Osman Mirzəyev, AZTV-nin əməkdaşları - jurnalist Alı Mustafayev, operator Fəxrəddin Şahbazov, işıqçı Arif Hüseynzadə, bundan başqa Qazaxıstan daxili işlər nazirinin müavini Sanlal Serikov və başqaları var idi.

Hadisə baş verdikdən sonra ilkin olaraq Rusiya və Ermənistan KİV-ləri helikopterin

dumanlı hava şəraitində qayaya çarpılması barədə məlumat yayır. Lakin sonradan onun ermənilər tərəfindən vurulması faktı təsdiqlənir. Faktla bağlı 21 noyabr 1991-ci ildə

Hərbi Qarnizon Prokurorluğu tərəfindən cinayət işi açılır və istintaqın davam etdirilməsi üçün Respublika Prokurorluğuna verilir. Lakin sonradan cinayət işi üzrə istintaq dayandırılır. Səbəb kimi hadisənin baş verdiyi ərazinin Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən işğal olunması göstərilir. Bundan başqa, Xankəndidəki sovet qarnizonunun hərbi

prokuroru, anası erməni olan İ.Lazukitin faciə ilə əlaqədar cinayət işi açır, amma cinayətin təsdiqlənməsi üçün əsas sübut olan vertolyotun qara qutusunu da ələ keçirir. Qara qutu Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanlarına verilmir, istintaq məqsədilə Moskvaya aparıldığı bildirilir. Bir müddət sonra isə partlayış nəticəsində qara qutunun lentinin "əridiyi" açıqlanır. Bununla da daha bir erməni cinayətinin üstünün örtülməsinə cəhd edilir.

Lakin 44 günlük Vətən müharibəsi və bu il sentyabrda keçirilən antiterror tədbirləri nəticəsində dövlətimiz öz ərazi bütövlüyünü, suverenliyini təmin edərək tarixi ədaləti bərpa etdi. Azərbaycan xalqına qarşına cinayətlər törətmiş canilərin bir qismi döyüş meydanında cəzasını aldı, bir qismi isə ədalət mühakiməsinə çıxarılacaq. Qarabağda üçrəngli bayrağımızın dalğalanması ilə bütün şəhidlərimizin, o cümlədən Qarakənd faciəsinin qurbanlarının ruhları şadır.